

Համարը թիվ 312-Ն
Տիպը Որոշում
Սկզբնաղբյուրը ՀՀԳՏ 2008.01.29/3(277) Հոդ.8
Ընդունող մարմինը Կենտրոնական բանկի խորհուրդ
Ստորագրող մարմինը Կենտրոնական բանկի նախագահ
Վավերացնող մարմինը
Ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը 01.01.2008

Տեսակը Ինկորպորացիա
Կարգավիճակը Գործում է
Ընդունման վայրը Երևան
Ընդունման ամսաթիվը 02.10.2007
Ստորագրման ամսաթիվը 05.10.2007
Վավերացման ամսաթիվը
Ուժը կորցնելու ամսաթիվը

- Կապեր այլ փաստաթղթերի հետ**
- Փոփոխողներ և ինկորպորացիաներ**

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ «ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ, ԴՐԱՆՑ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ» ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ 3/03-Ը ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

«Գրանցված է»
 ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից
 25 դեկտեմբերի 2007 թ.
 Պետական գրանցման թիվ 05007463

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
 ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ**

2 հոկտեմբերի 2007 թ.
 ք. Երևան

թիվ 312-Ն

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

«ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ, ԴՐԱՆՑ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ» ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ 3/03-Ը ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 69-րդ հոդվածի 4-րդ մասը, «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի «ե» կետը և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածը՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը **որոշում է.**

1. Հաստատել «Տեխնիկական պահուստների տեսակները, դրանց ձևավորման կարգը» կանոնակարգ 3/03-ը՝ համաձայն հավելվածի:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2008 թվականի հունվարի 1-ից: Մինչև 2008 թվականի հունվարի 1-ը գործում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի 2006 թվականի նոյեմբերի 7-ի «Ապահովագրական պահուստների տեսակները, դրանց ձևավորման կարգը» կանոնակարգ 31-ը սահմանելու մասին» թիվ 664-Ն որոշումը:
3. Սույն որոշումն ուժի մեջ մտնելու պահից ուժը կորցրած ճանաչել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2006 թվականի նոյեմբերի 7-ի «Ապահովագրական պահուստների տեսակները, դրանց ձևավորման կարգը» կանոնակարգ 31-ը սահմանելու մասին» թիվ 664-Ն որոշումը:

**Հայաստանի Հանրապետության
Կենտրոնական բանկի նախագահ**

Տ. Սարգսյան

2007 թ. հոկտեմբերի 5
Երևան

Հավելված

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի
2010 թվականի օգոստոսի 31-ի
թիվ 219-Ն որոշմամբ

ՀՀ ֆինանսների նախարարի
2010 թվականի հոկտեմբերի 4-ի
թիվ 660-Ն հրամանով

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի նախագահ՝

ՀՀ ֆինանսների նախարար՝

_____ Ա. Ջավադյան
03.09. 2010թ.

_____ Տ. Դավթյան
04.10.2010թ.

Գ Ա Ն Ո Ն Ա Կ Ա Ր Գ 3/03

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ, ԴՐԱՆՑ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Գ Լ ՈՒ Խ Ի

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կանոնակարգը սահմանում է ապահովագրական ընկերության, վերաապահովագրական ընկերության, օտարերկրյա ապահովագրական ընկերության և օտարերկրյա վերաապահովագրական ընկերության՝ ՀՀ տարածքում գործող մասնաճյուղերի (այսուհետ՝ ապահովագրող) կողմից ձևավորվող տեխնիկական պահուստների տեսակները, դրանց ձևավորման սկզբունքները և հաշվարկման կարգը:

2. Ապահովագրողն ապահովագրության պայմանագրերով կամ վկայագրերով, համաապահովագրության պայմանագրերով կամ վկայագրերով (տվյալ ապահովագրողի կողմից ստանձնած պարտավորության մասով), վերաապահովագրության ընդունած պայմանագրերով (այսուհետ՝ պայմանագիր) ստանձնած պարտավորությունների կատարման և հնարավոր ռիսկերի ծածկման նպատակով ձևավորում է տեխնիկական պահուստներ (այսուհետ՝ պահուստ)՝ համաձայն «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի և սույն կանոնակարգի:

Գ Լ ՈՒ Խ Ի Ի

ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳՈՒՄ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

3. Սույն կանոնակարգում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն ունեն հետևյալ իմաստը.
1) **Պահանջների պահուստ**՝ սույն կանոնակարգի համաձայն հաշվարկված ապահովագրողին ներկայացված, սակայն դեռևս չկարգավորված պահանջների պահուստի և տեղի ունեցած, սակայն ապահովագրողին դեռևս չներկայացված պահանջների պահուստի հանրագումար:
2) **Ներկայացված պահանջ**՝ ապահովադրի (ապահովագրված անձի, շահառուի) կողմից ապահովագրողին ապահովագրական հատուցումների գծով ներկայացված պահանջ, ապահովագրական հատուցումների գծով ապահովագրողին ներկայացված բողոք-պահանջ, ապահովագրական հատուցումների գծով Ֆինանսական համակարգի հաշտարարին ներկայացված պահանջ, ապահովագրական հատուցումների գծով ապահովագրողի դեմ դատարան կամ արբիտրաժային տրիբունալ ներկայացված հայց: Ընդ որում, ապահովագրական հատուցումների գծով պահանջը համարվում է ապահովագրողին ներկայացված ապահովագրական պատահարի մասին պայմանագրի համաձայն ապահովագրողին տեղեկացնելու պահից:

3) **Կարգավորված պահանջ**՝ ներկայացված պահանջ, որի վերաբերյալ առկա է ապահովագրողի կողմից պահանջը բավարարելու կամ մերժելու մասին որոշում, ապահովադրի (ապահովագրված անձի, շահառուի) կողմից ապահովագրական հատուցումից գրավոր հրաժարվելու փաստը հավաստող փաստաթուղթ, ապահովագրողի՝ բողոք-պահանջն ըստ էության լուծող պատասխան: Ընդ որում, ապահովագրական հատուցումների գծով Ֆինանսական համակարգի հաշտարարին ներկայացված պահանջների դեպքում ապահովագրողի կողմից պահանջը բավարարելու կամ մերժելու մասին որոշումը կայացվում է Ֆինանսական հաշտարարի կողմից այդ որոշումը կողմերի համար պարտադիր դառնալու կամ այդպիսին չդառնալու մասին ապահովագրողին ծանուցելուց հետո: Հատուցումների գծով ապահովագրողի դեմ դատարան կամ արբիտրաժային տրիբունալ ներկայացված հայցերի դեպքում ապահովագրողի կողմից պահանջը բավարարելու կամ այն մերժելու մասին որոշումը կայացվում է այդ հայցով դատարանի, արբիտրաժային տրիբունալի կողմից ընդունված գործն ըստ էության լուծող որոշումն օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ապահովագրողը մտադիր չէ բողոքարկել հայցվորի պահանջները ամբողջությամբ բավարարած դատարանի համապատասխան վճիռը (որոշումը): Ընդ որում, մտադրության բացակայության դեպքում ապահովագրողի կողմից համապատասխան որոշումը կայացվում է դատարանի, արբիտրաժային տրիբունալի կողմից գործն ըստ էության լուծող որոշումը հրապարակելուց հետո:

4) **Մասնակի կարգավորված պահանջ**՝ պահանջ, որի մի մասը ապահովագրողի կողմից կարգավորվել է, իսկ մյուս մասը դեռևս գտնվում է կարգավորման փուլում, այսինքն՝ պահանջի մի մասի վերաբերյալ առկա է, իսկ մյուս մասի վերաբերյալ դեռևս առկա չէ ապահովագրողի կողմից պահանջը բավարարելու կամ մերժելու մասին որոշում, ապահովադրի (ապահովագրված անձի, շահառուի) կողմից ապահովագրական հատուցումից գրավոր հրաժարվելու փաստը հավաստող փաստաթուղթ, ապահովագրողի պատասխան բողոք-պահանջին:

5) **Կարգավորման ծախսեր**՝ ապահովագրության պայմանագրից բխող պահանջն ուսումնասիրելու և վճարումն իրականացնելու հետ կապված ծախսեր, այդ թվում՝ պահանջի հիմքերի քննության, վնասների գնահատման և վճարումը կատարելու ծախսեր, իրավաբանական, դատական և պահանջի կատարման հետ կապված այլ ծախսեր:

6) **Վերլուծվող ժամանակահատված**՝ մինչև տասնհինգ տարի գործունեություն ծավալած ապահովագրողի համար՝ գործունեության ամբողջ ժամանակահատվածը (բացառությամբ հաշվետու տարվա), իսկ տասնհինգ և ավելի տարի գործունեություն ծավալած ապահովագրողի համար՝ նրա գործունեության վերջին տասնհինգ տարիները (բացառությամբ հաշվետու տարվա):

7) **Համամասնական վերաապահովագրություն**՝ վերաապահովագրություն, որի դեպքում ապահովագրական հատուցումները և ապահովագրավճարները բաշխվում են ապահովագրողի և վերաապահովագրողի միջև վերաապահովագրության պայմանագրով սահմանված տոկոսային համամասնությամբ:

8) **Ոչ համամասնական վերաապահովագրություն**՝ համամասնական վերաապահովագրություն չհանդիսացող վերաապահովագրություն:

Գ Լ ՈՒ Խ III

ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐԻ (ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐՈՒՄ ՎԵՐԱԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՂԻ ՄԱՍՆԱԲԱԺՆԻ) ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

4. Ձևավորվող պահուստների տեսակները տարբերակված են կյանքի և ոչ կյանքի ապահովագրություն (վերաապահովագրություն) իրականացնող ընկերությունների համար:
5. Պահուստները (վերաապահովագրողի մասնաբաժինը պահուստներում) հաշվարկվում են ապահովագրության յուրաքանչյուր դասի համար առանձին:
6. Պահուստները (վերաապահովագրողի մասնաբաժինը պահուստներում) հաշվարկվում են յուրաքանչյուր ապահովագրության պայմանագրի գծով առանձին, իսկ գլխավոր ապահովագրության պայմանագրի դեպքում՝ գլխավոր ապահովագրության պայմանագրի ներքո տրված յուրաքանչյուր վկայագրի համար առանձին, բացառությամբ սույն կանոնակարգով նախատեսված դեպքերի: Պահուստի (պահուստում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի) հաշվարկման վիճակագրական մեթոդներ կարող են կիրառվել, եթե դրանք տալիս են գրեթե նույն արդյունքը, ինչ որ անհատական հաշվարկի դեպքում:
7. Եթե պայմանագրում ներառված են ապահովագրության տարբեր դասերի ներքո ծածկվող տարբեր ռիսկեր, ապա պահուստները (վերաապահովագրողի մասնաբաժինը պահուստներում) հաշվարկվելիս դրանք առանձնացվում են՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007 թվականի նոյեմբերի 16-ի թիվ 366-Ն որոշմամբ հաստատված Կանոնակարգ 3/04-ի 22-րդ և 23-րդ կետերի համաձայն:
8. Ապահովագրողը կարող է ապահովագրության առանձին դասերի գծով ձևավորել նաև սույն կանոնակարգով չնախատեսված լրացուցիչ պահուստներ կամ սույն կանոնակարգով նախատեսված պահուստները հաշվարկել սույն կանոնակարգով չնախատեսված մեթոդներով՝ միայն Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) համաձայնության առկայության դեպքում: Ընդ որում, սույն կետով նշված դեպքերում անհրաժեշտ է Կենտրոնական բանկի հետ համաձայնեցնել նաև նշված պահուստներում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի հաշվարկման մեթոդները: Նշված համաձայնությունը ստանալու համար ապահովագրողը Կենտրոնական բանկ է ներկայացնում դիմում՝ համապատասխան հիմնավորումներով՝ հաստատված ապահովագրողի պատասխանատու

ակտուարի կողմից: Անհրաժեշտության դեպքում Կենտրոնական բանկը կարող է պահանջել լրացուցիչ տեղեկություններ:

(8-րդ կետը լրաց. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

9. Կենտրոնական բանկի կողմից սույն կանոնակարգի 8-րդ կետով սահմանված համաձայնությունը տալու կամ այն մերժելու մասին որոշումը կայացվում է ապահովագրողի դիմումը ստանալուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Եթե նշված ժամկետում Կենտրոնական բանկի կողմից որոշում չի կայացվում համաձայնություն տալու կամ մերժելու վերաբերյալ, ապա համաձայնությունը համարվում է տրված:

(9-րդ կետը խմբ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

10. Լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու նպատակով սույն կանոնակարգի 9-րդ կետով սահմանված ժամկետի ընթացքը կարող է կասեցվել՝ առավելագույնը 6 ամիս ժամկետով:

(10-րդ կետը փոփ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

10.1. Սույն կանոնակարգի 8-րդ կետի համաձայն տրված Կենտրոնական բանկի համաձայնությունը կարող է Կենտրոնական բանկի կողմից չեղյալ համարվել, եթե համաձայնությունը տալուց հետո ի հայտ են եկել այնպիսի հանգամանքներ, որոնց արդյունքում ձևավորված տեխնիկական պահուստները Կենտրոնական բանկի հիմնավոր կարծիքով բավարար չեն կամ բավարար չեն լինի ստանձնած պարտավորությունների կատարման և հնարավոր ռիսկերի ծածկման համար: Մինչև համաձայնությունը չեղյալ համարելու որոշում կայացնելը Կենտրոնական բանկը այն քննարկում է ապահովագրողի հետ: Համաձայնությունը չեղյալ է համարվում Կենտրոնական բանկի կողմից այդ մասին ապահովագրողին ծանուցելուց հետո 10-րդ աշխատանքային օրը, եթե այլ ժամկետ սահմանված չէ ապահովագրողին ուղղված ծանուցման մեջ:

(10.1-ին կետը լրաց. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

10.2. Կենտրոնական բանկը կարող է պահանջել ապահովագրողից ձևավորել սույն կանոնակարգով չնախատեսված լրացուցիչ պահուստներ կամ սույն կանոնակարգով նախատեսված պահուստները ապահովագրության առանձին դասերի համար հաշվարկել սույն կանոնակարգով չնախատեսված մեթոդներով, եթե Կենտրոնական բանկի հիմնավոր կարծիքով ձևավորված տեխնիկական պահուստները բավարար չեն կամ բավարար չեն լինի ստանձնած պարտավորությունների կատարման և հնարավոր ռիսկերի ծածկման համար:

(10.2-րդ կետը լրաց. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

11. Ապահովագրողն իր մոտ առնվազն 15 տարի ժամկետով էլեկտրոնային եղանակով պահպանում է պահուստների (պահուստներում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի) հաշվարկներն այնպես, որ հնարավոր լինի դիտարկել դրանց հաշվարկման տարրերն ըստ ապահովագրության առանձին դասերի, և եթե պահուստը (վերաապահովագրողի մասնաբաժինը պահուստներում) հաշվարկվում է յուրաքանչյուր պայմանագրի գծով, ապա՝ նաև ըստ յուրաքանչյուր պայմանագրի: Իսկ պահուստների (պահուստներում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի) հաշվարկման հիմք հանդիսացող փաստաթղթերը (պայմանագրեր, ապահովագրական հատուցումների հետ կապված փաստաթղթեր և այլն) ապահովագրողի կողմից պահվում են առնվազն 5 տարի ժամկետով՝ թղթային տարբերակով:

Գ Լ ՈՒ Խ IV

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

12. Ոչ կյանքի ապահովագրություն և/կամ վերաապահովագրություն իրականացնող ապահովագրողը ձևավորում է պահուստի հետևյալ տեսակները.

- 1) չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստ (այսուհետ՝ ՉԱՊ),
- 2) ապահովագրողին ներկայացված, սակայն դեռևս չկարգավորված պահանջների պահուստ (այսուհետ՝ ՆՉՊՊ),
- 3) տեղի ունեցած, սակայն ապահովագրողին դեռևս չներկայացված պահանջների պահուստ (այսուհետ՝ ՏՉՊՊ),
- 4) բռնուսների և զեղչերի պահուստ (այսուհետ՝ ԲԶՊ),
- 5) հավասարակշռման պահուստ (այսուհետ՝ ՀՊ):

13. Կյանքի ապահովագրություն և/կամ վերաապահովագրություն իրականացնող ապահովագրողը ձևավորում է պահուստի հետևյալ տեսակները.

- 1) մաթեմատիկական պահուստ (այսուհետ՝ ՄՊ),
- 2) չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստ (ՉԱՊ),
- 3) ապահովագրողին ներկայացված, սակայն դեռևս չկարգավորված պահանջների պահուստ (ՆՉՊՊ),
- 4) տեղի ունեցած, սակայն ապահովագրողին դեռևս չներկայացված պահանջների պահուստ (ՏՉՊՊ),
- 5) բռնուսների և զեղչերի պահուստ (ԲԶՊ):

14. Կյանքի ապահովագրության պայմանագրերի գծով ՉԱՊ, ՆՉՊՊ, ՏՉՊՊ, ԲԶՊ չի ձևավորվում, եթե այդ պահուստներում ներառվող ապահովագրողի պոտենցիալ պարտավորություններն ամբողջությամբ ընդգրկվել են ՄՊ-ի հաշվարկում: Եթե այդ պարտավորությունները ՄՊ-ի հաշվարկում չեն ընդգրկվել կամ ընդգրկվել են ոչ ամբողջությամբ, ապա ՄՊ-ում չընդգրկված պարտավորությունների գծով ձևավորվում են սույն կետում թվարկված համապատասխան պահուստները:

15. Ի լրումն կյանքի ապահովագրության պայմանագրի, դժբախտ պատահարներից ապահովագրության և առողջության ապահովագրության գծով ձևավորվում են ոչ կյանքի ապահովագրության համար սույն կանոնակարգով նախատեսված պահուստներ, եթե այդ պայմանագրերի գծով ապահովագրողի պոտենցիալ պարտավորություններն ավբողջությամբ չեն ընդգրկվել մաթեմատիկական պահուստում:

16. Ապահովագրողը սույն կանոնակարգում նշված պահուստները (բացառությամբ՝ ՏՉՊՊ-ի և ՀՊ-ի) հաշվարկում է օրական պարբերականությամբ: ՀՊ-ի հաշվարկը կատարվում է հաշվետու տարվա դեկտեմբերի 31-ին՝ հաջորդող տարվա համար, իսկ ՏՉՊՊ-ն հաշվարկվում է ամսական պարբերականությամբ՝ յուրաքանչյուր ամսվա վերջին օրվա դրությամբ:

Գ Լ ՈՒ Խ V

ՉՎԱՍՏԱԿԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐԿՆԵՐԻ ՊԱՀՈՒՍՏԻ (ՉԱՊ) ՀԱՇՎԱՐԿ

17. Ապահովագրության տվյալ դասի գծով ՉԱՊ-ը յուրաքանչյուր պայմանագրի գծով հաշվարկված չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստի հանրագումարն է: Ապահովագրողի ընդհանուր ՉԱՊ-ն առանձին ապահովագրության դասերով հաշվարկված ՉԱՊ-երի հանրագումարն է:

18. Երբ ապահովագրավճարի չափը և(կամ) պայմանագրի գործողության ժամկետը մնում է անփոփոխ պայմանագրի գործողության ընթացքում, տվյալ պայմանագրի գծով ՉԱՊ-ը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$\text{ՉԱՊ}_i = \text{Ա}_i * \text{ՉՕ}_i / \text{ՊՕ}_i,$$

որտեղ՝

ՉԱՊ_i - i-րդ պայմանագրի գծով չվաստակած ապահովագրավճարի պահուստի չափն է,

Ա_i - i-րդ պայմանագրով նախատեսված ապահովագրավճարի (վերաապահովագրության ընդունած պայմանագրերի դեպքում՝ վերաապահովագրավճարի, իսկ համաապահովագրության դեպքում՝ i-րդ պայմանագրով նախատեսված ապահովագրավճարի՝ տվյալ ապահովագրողի մասնաբաժնի) չափն է՝ առանց նվազեցնելու պայմանագրի կնքման պահին ապահովագրողի կողմից տրամադրված գեղչերը,

ՉՕ_i - i-րդ պայմանագրի գծով չլրացած օրերի քանակն է ՉԱՊ-ի հաշվարկման օրվա դրությամբ,

ՊՕ_i - i-րդ պայմանագրի գործողության ժամկետն է՝ օրերով:

(18-րդ կետը փոփ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

18.1. Երբ ապահովագրավճարի չափը և(կամ) պայմանագրի գործողության ժամկետը փոփոխվում է պայմանագրի գործողության ընթացքում, տվյալ պայմանագրի գծով ՉԱՊ-ը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$\text{ՉԱՊ}_i = (\text{ՉԱՊ}_{\text{տօ}} + \text{Ա}_{\text{փոփ}}) * \text{ՉՕ}_i / \text{ՊՕ}_i, \text{ որտեղ՝}$$

ՉԱՊ_i - i-րդ պայմանագրի գծով չվաստակած ապահովագրավճարի պահուստի չափն է,

$\text{ՉԱՊ}_{\text{տօ}}$ - i-րդ պայմանագրի գծով չվաստակած ապահովագրավճարի պահուստի չափն է՝ ապահովագրավճարի չափի և/կամ պայմանագրի գործողության ժամկետի փոփոխության օրվա դրությամբ,

$\text{Ա}_{\text{փոփ}}$ - i-րդ պայմանագրով նախատեսված ապահովագրավճարի (վերաապահովագրության ընդունած պայմանագրերի դեպքում՝ վերաապահովագրավճարի, իսկ համաապահովագրության դեպքում՝ i-րդ պայմանագրով նախատեսված ապահովագրավճարի՝ տվյալ ապահովագրողի մասնաբաժնի) փոփոխության չափն է՝ առանց նվազեցնելու ապահովագրավճարի փոփոխման պահին ապահովագրողի կողմից տրամադրված գեղչերը,

ՉՕ_i - i-րդ պայմանագրի գծով չլրացած օրերի քանակն է ՉԱՊ-ի հաշվարկման օրվա դրությամբ՝ հաշվի առնելով պայմանագրի գործողության ժամկետի փոփոխությունը (առկայության դեպքում),

ՊՕ_i - i-րդ պայմանագրի ապահովագրավճարի և (կամ) գործողության ժամկետի փոփոխությունից մինչև պայմանագրի գործողության ավարտն ընկած ժամանակահատվածն է՝ օրերով՝ հաշվի առնելով պայմանագրի գործողության ժամկետի փոփոխությունը (առկայության դեպքում):

(18.1-ին կետը լրաց. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

Գ Լ ՈՒ Խ VI

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՂԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ, ՍԱԿԱՅՆ ԴԵՌԵՎՍ ՉԿԱՐԳԱՎՈՐՎԱԾ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԻ ՊԱՀՈՒՍՏԻ (ՆՉՊՊ) ՀԱՇՎԱՐԿ

19. ՆՉՊՊ-ի հաշվարկման սկզբունքներն են.

1) ՆՉՊՊ-ի չափը պետք է բավարարի մինչև ՆՉՊՊ-ի հաշվարկման օրը ներկայացված, սակայն դեռևս չկարգավորված, իսկ մասնակի կարգավորված պահանջների դեպքում՝ մասնակի կարգավորված պահանջների չկարգավորված մասի բոլոր պահանջների և դրանց կարգավորման ծախսերի վճարման համար:

2) ՆՉՊՊ-ի մեծությունը պետք է հիմնված լինի պահանջները կարգավորելու համար ապահովագրողի կողմից վճարվելիք գումարների (հատուցումների) և կարգավորման ծախսերի նախնական հաշվարկի վրա: Ծախսերի նախնական հաշվարկը պետք է լինի ողջամիտ և հիմնավոր:

20. Ապահովագրողի ընդհանուր ՆՉՊՊ-ն ապահովագրության առանձին դասերով հաշվարկված ՆՉՊՊ-ների հանրագումարն է:

21. ՆՉՊՊ-ի հաշվարկը ապահովագրության առանձին դասերի գծով կատարվում է «**դեպք առ դեպք**» մեթոդով և/կամ «**միավոր պահանջի հատուցման միջին չափի**» մեթոդով:

22. Ապահովագրության յուրաքանչյուր դասի գծով ՆՉՊՊ-ի հաշվարկման մեթոդի ընտրությունը սահմանվում է ապահովագրողի ներքին իրավական ակտերով: Ընդ որում, «միավոր պահանջի հատուցման միջին չափի» մեթոդը կարող է օգտագործվել ապահովագրության այն դասերի համար, որտեղ պահանջների՝ հաշվետու ամսաթվին նախորդող տասներկու ամիսների միջին ամսական քանակը հիսուն և ավելի է, և պահանջների հատուցումների չափերն այդ ամիսների ընթացքում էականորեն չեն տատանվել:

23. ՆՉՊՊ-ի հաշվարկման «**դեպք առ դեպք**» մեթոդի կիրառման դեպքում իրականացվում է մինչև ՆՉՊՊ-ի հաշվարկման օրը ներկայացված, սակայն մինչ այդ օրը չկարգավորված պահանջների (ներառյալ պահանջների կարգավորման ծախսերի) առանձին-առանձին գնահատում:

24. ՆՉՊՊ-ի հաշվարկման «**դեպք առ դեպք**» մեթոդը կիրառելիս ապահովագրական հատուցումների գծով ապահովագրողին ներկայացված բողոք-պահանջների դեպքում ՆՉՊՊ-ն ձևավորվում է ներկայացված պահանջի և պահանջի կարգավորման ծախսերի 50%-ի չափով, իսկ ապահովագրական հատուցումների գծով Ֆինանսական համակարգի հաշտարարին ներկայացված պահանջների, ինչպես նաև ապահովագրական հատուցումների գծով ապահովագրողի դեմ դատարան կամ արբիտրաժային տրիբունալ ներկայացված հայցերի դեպքում՝ ներկայացված պահանջի և պահանջի կարգավորման ծախսերի 75%-ի չափով:

(24-րդ կետը փոփ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

25. Այն դեպքում, երբ ներկայացվել է պահանջ, սակայն դրա չափի մասին ապահովագրողին դեռևս ոչինչ հայտնի չէ, ապա «դեպք առ դեպք» մեթոդը կիրառելիս այդ մասով ՆՉՊՊ-ն ձևավորվում է ապահովագրական գումարի չափով:

26. ՆՉՊՊ-ի հաշվարկման «**միավոր պահանջի հատուցման միջին չափի**» մեթոդի կիրառման դեպքում ապահովագրողն իր ներքին իրավական ակտերով սահմանում է ապահովագրության յուրաքանչյուր դասի գծով ծայրահեղ մեծ պահանջների չափը, որոնց համար ՆՉՊՊ-ն հաշվարկվում է «դեպք առ դեպք» մեթոդով:

27. Ապահովագրության յուրաքանչյուր դասի գծով ՆՉՊՊ-ն «դեպք առ դեպք» մեթոդով յուրաքանչյուր ապահովագրության պայմանագրի գծով հաշվարկված ՆՉՊՊ_{դեպք}-ի և «միավոր պահանջի հատուցման միջին չափի» մեթոդով գնահատված ՆՉՊՊ_{միջ}-ի հանրագումարն է:

28. «Միավոր պահանջի հատուցման միջին չափի» մեթոդով հաշվարկող ՆՉՊՊ-ն որոշվում է հետևյալ կերպ.

$$\text{ՆՉՊՊ}_{\text{միջ}} = (\text{Ք}_{\text{չկարգ}} - \text{Ք}_{\text{դեպք}}) * \text{Պ}_{\text{միջ}}, \quad \text{Պ}_{\text{միջ}} = \frac{\text{Պ}_{\text{Չ}}}{\text{Պ}_{\text{Ք}}}$$

որտեղ՝

ՆՉՊՊ_{միջ} - ապահովագրության տվյալ դասի գծով ապահովագրողին ներկայացված, սակայն դեռևս չկարգավորված պահանջների պահուստն է՝ հաշվարկված «միավոր պահանջի հատուցման միջին չափի» մեթոդով.

Ք_{չկարգ} - ապահովագրության տվյալ դասի գծով մինչև ՆՉՊՊ-ի հաշվարկման օրը ներկայացված, սակայն դեռևս չկարգավորված պահանջների քանակն է.

Ք_{դեպք} - ապահովագրության տվյալ դասի գծով մինչև ՆՉՊՊ-ի հաշվարկման օրը ներկայացված, սակայն դեռևս չկարգավորված պահանջների քանակն է, որոնք գնահատվել են «դեպք առ դեպք» մեթոդով.

- Պ_{վիջ} - ապահովագրության տվյալ դասի գծով պահանջների միջին մեծությունն է հաշվետու ամսաթվին նախորդող տասներկու ամիսների կտրվածքով.
- Պ_Զ - տվյալ ապահովագրության դասի գծով հաշվետու ամսաթվին նախորդող տասներկու ամիսների ընթացքում կարգավորված պահանջների և պահանջների կարգավորման ծախսերի մեծությունն է, բացառությամբ ծայրահեղ մեծ պահանջների և դրանց կարգավորման ծախսերի.
- Պ_Բ - ապահովագրության տվյալ դասի գծով հաշվետու ամսաթվին նախորդող տասներկու ամիսների ընթացքում կարգավորված պահանջների քանակն է, բացառությամբ ծայրահեղ մեծ պահանջների և ապահովագրողի կողմից մերժված պահանջների:

29. ՆՉՊՊ-ի հաշվարկում (ինչպես «դեպք առ դեպք», այնպես էլ «միավոր պահանջի հատուցման միջին չափի» մեթոդների դեպքում) ոչ պայմանական չհատուցվող գումարները ներառվում են այն դեպքում, երբ պայմանագրով նախատեսված է ապահովագրողի կողմից պարտավորության ամբողջ գումարը հատուցելը (ներառյալ՝ ոչ պայմանական չհատուցվող գումարը) ապահովադրին կամ այն անձին, որին կատարվելու է վճարումը, հետագայում ոչ պայմանական չհատուցվող գումարը հետ ստանալու պայմանով:

Գ Լ ՈՒ Խ VII

ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ, ՍԱԿԱՅՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՂԻՆ ԴԵՌԵՎՍ ՉՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԻ ՊԱՀՈՒՍՏԻ (ՏՉՊՊ) ՀԱՇՎԱՐԿ

- 30. ՏՉՊՊ-ի հաշվարկման սկզբունքներն են.
  - 1) ՏՉՊՊ-ը ձևավորվում է մինչև ՏՉՊՊ-ի հաշվարկման օրը տեղի ունեցած, սակայն ապահովագրողին դեռևս չներկայացված պահանջների դիմաց հնարավոր վճարումների բավարարման համար:
  - 2) ՏՉՊՊ-ի հաշվարկում պետք է ներառվեն պահանջների կարգավորման ծախսերը:
- 31. Ապահովագրողի ընդհանուր ՏՉՊՊ-ի մեծությունը ապահովագրության առանձին դասերով հաշվարկված ՏՉՊՊ-ների հանրագումարն է:
- 32. Տվյալ ապահովագրության դասի գծով ՏՉՊՊ-ն հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևի համաձայն.

$$ՏՉՊՊ = Գ * (Հ + Պ),$$

որտեղ՝

- ՏՉՊՊ - տվյալ ապահովագրության դասի գծով տեղի ունեցած, սակայն ապահովագրողին դեռևս չներկայացված պահանջների պահուստի մեծությունն է.
- Գ - տվյալ ապահովագրության դասի գծով ՏՉՊՊ-ի գործակիցն է: Գործակցի հաշվարկը կատարվում է միայն այն դեպքում, երբ հաշվետու ամիսը համընկնում է դեկտեմբեր ամսվա հետ, իսկ մյուս ամիսների դեպքում որպես գործակից օգտագործվում է հաշվետու ամիսը ընդգրկող տարվան նախորդող տարվա դեկտեմբերի 31-ին հաշվարկված գործակիցը.
- Հ - հաշվետու ամսվա և դրան նախորդող 11 ամիսների ընթացքում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումների և կարգավորման ծախսերի մեծությունն է, իսկ տվյալ ապահովագրության դասի գծով մեկ տարուց քիչ գործունեություն իրականացրած ապահովագրողների դեպքում՝ գործունեության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումների և կարգավորման ծախսերի մեծությունն է.
- Պ - ՆՉՊՊ-ի մեծությունն է ՏՉՊՊ-ի հաշվարկման օրվա դրությամբ:

33. Տվյալ ապահովագրության դասի գծով երեք և ավելի տարի գործունեություն ծավալած ապահովագրողները Գ-ն հաշվարկում են յուրաքանչյուր տարվա դեկտեմբերի 31-ին՝ հաջորդող տարվա համար՝ համաձայն հետևյալ բանաձևի.

$$Գ = (w_n + w_{n-1} + w_{n-2}) / 3,$$

իսկ w_n , w_{n-1} և w_{n-2} որոշվում են հետևյալ կերպ.

$$w_n = q_n / F_{n-1}, w_{n-1} = q_{n-1} / F_{n-2}, w_{n-2} = q_{n-2} / F_{n-3},$$

որտեղ՝

- F_{n-3} - «տ-3» տարում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումների և «տ-3» տարվա դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՆՉՊՊ-ի հանրագումարն է.
- F_{n-2} - «տ-2» տարում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումների և «տ-2» տարվա դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՆՉՊՊ-ի հանրագումարն է.
- F_{n-1} - «տ-1» տարում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումների և «տ-1» տարվա դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՆՉՊՊ-ի հանրագումարն է.
- Q_{n-2} - «տ-2» տարում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումների և «տ-2» տարվա դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՆՉՊՊ-ի հանրագումարն է այն ապահովագրական պատահարների գծով, որոնք տեղի են ունեցել «տ-3» տարում, սակայն ներկայացվել են «տ-2» տարում.
- Q_{n-1} - «տ-1» տարում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումների և «տ-1» տարվա դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՆՉՊՊ-ի հանրագումարն է այն ապահովագրական պատահարների գծով, որոնք տեղի են ունեցել «տ-2» տարում, սակայն ներկայացվել են «տ-1» տարում.
- Q_n - «տ» տարում հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումների և «տ» տարվա դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՆՉՊՊ-ի հանրագումարն է այն ապահովագրական պատահարների գծով, որոնք տեղի են ունեցել «տ-1» տարում, սակայն ներկայացվել են «տ» տարում.
- տ - հաշվետու տարին է:

34. Տվյալ ապահովագրության դասի գծով երկուսից մինչև երեք տարի գործունեություն ծավալած ապահովագրողը Q -ն հաշվարկում է հետևյալ բանաձևով.

$$Q = (w_n + w_{n-1})/2:$$

35. Տվյալ ապահովագրության դասի գծով մինչև երկու տարի գործունեություն ծավալած ապահովագրողի համար $Q = 0.05$:

36. Այն դեպքում, եթե հաշվարկված Q գործակիցը փոքր է 0.05-ից, ապա հաշվարկներում օգտագործվում է $Q = 0.05$ գործակիցը:

Գ Լ ՈՒ Խ VIII

ԲՈՆՈՒՍՆԵՐԻ ԵՎ ԶԵՂՉԵՐԻ ՊԱՀՈՒՍՏԻ (ԲԶՊ) ՀԱՇՎԱՐԿ

37. ԲԶՊ-ն հաշվարկվում է բոլոր այն պայմանագրերի գծով, որոնք նախատեսում են

1) պայմանագրում նշված պայմանների ի հայտ գալու դեպքում ապահովադրին կատարել վճարումներ (բացառությամբ ապահովագրական հատուցումների) և/կամ ապահովադրին մատուցել այլ ծառայություններ և/կամ տրամադրել արտոնություններ, որոնք կարող են հանգեցնել ապահովագրողի՝ տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի (այսուհետ՝ բոնուս) և/կամ

2) պայմանագրում նշված պայմանների ի հայտ գալու դեպքում ապահովադրին մասնակի կամ ամբողջությամբ հետ վերադարձնել ապահովագրավճարները (վերաապահովագրության ընդունած պայմանագրերի դեպքում՝ վերաապահովագրավճարները) (այսուհետ՝ գեղչ):

(37-րդ կետը փոփ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

38. ԲԶՊ-ն հաշվարկվում է յուրաքանչյուր պայմանագրի գծով առանձին: Ապահովագրողի ընդհանուր ԲԶՊ-ն առանձին պայմանագրերով ձևավորված ԲԶՊ-ների հանրագումարն է:

39. Մեկ պայմանագրի գծով ԲԶՊ-ը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$ԲԶՊ_i = (1 - \frac{2O_i}{\eta O_i}) * \Psi_i$$

որտեղ՝

$ԲԶՊ_i$ - i -րդ պայմանագրի գծով ԲԶՊ-ի չափն է.

ηO_i - այն ժամանակահատվածն է (օրերով), որի ընթացքում i -րդ պայմանագրում նշված պայմանների ի հայտ գալու դեպքում ապահովադիրը պետք է ստանա բոնուս և (կամ) գեղչ (բոնուսի/գեղչի կիրառման ժամանակահատված).

ՉՕ_i - բռնուսի/գեղջի կիրառման ժամանակահատվածի չըրացած օրերի քանակն է ԲԶՊ-ի հաշվարկման օրվա դրությամբ.

Վ_i - i-րդ պայմանագրով նախատեսված բռնուսի կամ գեղջի չափն է: Ապահովադրին այլ ծառայությունների մատուցում կամ արտոնությունների տրամադրում ենթադրող բռնուսների դեպքում որպես Վ_i վերցվում է ապահովագրողի՝ տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի կանխատեսվող մեծությունը, որի հաշվարկը պետք է լինի ողջամիտ և հիմնավոր: Ընդ որում, եթե որոշակի պայմանների ի հայտ գալու արդյունքում բացառվում է բռնուսի կամ գեղջի տրամադրումը, ապա Վ_i = 0:

Գ Լ ՈՒ Խ IX

ՀԱՎԱՍՏԱՐԱԿՇՈՄԱՆ ՊԱՀՈՒՄՏԻ (ՀՊ) ՀԱՇՎԱՐԿ

40. ՀՊ-ը պետք է հաշվարկվի ապահովագրության յուրաքանչյուր դասի համար առանձին: Ապահովագրողի ընդհանուր ՀՊ-ն ապահովագրության առանձին դասերի համար հաշվարկված ՀՊ-ների հանրագումարն է:

41. Ապահովագրության առանձին դասի գծով ՀՊ-ն հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$ՀՊ = ՀՊ_{\text{u}} + ՎU_{\text{u}} * (ՎL_{\text{u}} - ՎL_{\text{u}}),$$

որտեղ՝

- ՀՊ - հաշվետու տարվա դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՊ-ի մեծությունն է տվյալ ապահովագրության դասի գծով.
- ՀՊ_u - հաշվետու տարվան նախորդող տարվա դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տվյալ ապահովագրության դասի գծով ՀՊ-ի մնացորդն է.

ՎU_u - հաշվետու տարվա ընթացքում վաստակված ապահովագրավճարների գումարն է՝ տվյալ ապահովագրության դասի գծով՝ հաշվարկված համաձայն սույն գլխի: Ընդ որում, եթե ՎU_u < 0, ապա այն վերցվում է զրո մեծությամբ.

ՎL_u - վնասաբերության ցուցանիշն է հաշվետու տարում տվյալ ապահովագրության դասի գծով՝ հաշվարկված համաձայն սույն գլխի.

ՎL_u - վերլուծվող ժամանակահատվածի տարիների վնասաբերության միջին ցուցանիշն է, որը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$\begin{aligned}
 \text{ՎL}_{\text{u}} = & \begin{cases} \frac{\sum_{\text{u}=1}^{\text{n}} \text{Հ}_{\text{u}}}{\sum_{\text{u}=1}^{\text{n}} \text{ՎU}_{\text{u}}}, & \text{եթե վերլուծվող ժամանակահատվածի տարիներից յուրաքանչյուրի համար ՎU}_{\text{u}} > 0 \\ \frac{\sum_{\text{u}=1}^{\text{n}} \text{ՎL}_{\text{u}}}{\text{n}}, & \text{եթե վերլուծվող ժամանակահատվածի տարիներից որևէ մեկի համար ՎU}_{\text{u}} \leq 0 \end{cases}
 \end{aligned}$$

որտեղ՝

- n - վերլուծվող ժամանակահատվածի տարիների քանակ,
- Հ_u, ՎU_u, ՎL_u - սույն գլխի համաձայն հաշվարկված համապատասխան մեծություններ:

(41-րդ կետը խմբ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

42. Վաստակված ապահովագրավճարի մեծությունը հաշվետու տարվա ընթացքում ապահովագրության տվյալ դասի գծով հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$\text{ՎU}_{\text{u}} = U - \text{Դ} - \text{ՉU}_{\text{u}} \cdot \text{փ}_{\text{ուփ}}$$

որտեղ՝

- ՎU_u - հաշվետու տարվա ընթացքում վաստակված ապահովագրավճարների մեծությունն է՝ ապահովագրության տվյալ դասի գծով.
- U - ապահովագրության տվյալ դասի գծով հաշվետու տարվա ընթացքում հաշվեգրված ապահովագրավճարների և հաշվեգրված ապահովագրավճարներում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի տարբերությունն է,

- Դ - հաշվետու տարվա ընթացքում դադարեցված պայմանագրերի գծով հետ վերադարձվող ապահովագրավճարների և այդ գումարներում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի տարբերությունն է,
- ՉԱՊ_{փոփ} - չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստի (նվազեցված պահուստում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի չափով) փոփոխությունն է հաշվետու տարվա ընթացքում, որը հավասար է հաշվետու տարվա վերջի դրությամբ և հաշվետու տարվա սկզբի դրությամբ սույն կանոնակարգի համաձայն հաշվարկված չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստի տարբերությանը՝ նվազեցված այդ պահուստում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի չափով:

43. Տվյալ տարում վնասաբերության ցուցանիշն ապահովագրության տվյալ դասի գծով հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$\text{ՎՆ}_{\text{տ}} = (\text{Հ}_{\text{տ}} / \text{ՎԱ}_{\text{տ}}) * 100\%$$

որտեղ՝

ՎՆ_տ - վնասաբերության ցուցանիշն է տվյալ տարում ապահովագրության տվյալ դասի գծով.

Հ_տ - տվյալ տարվա ընթացքում տվյալ ապահովագրության դասի գծով հաշվեգրված ապահովագրական հատուցումների (նվազեցված վերաապահովագրողների մասնաբաժնի չափով), կարգավորման ծախսերի և տվյալ տարվա ընթացքում պահանջների պահուստի (նվազեցված պահանջների պահուստում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի չափով) մեծության փոփոխության հանրագումարն է.

ՎԱ_տ - տվյալ տարվա ընթացքում տվյալ ապահովագրության դասի գծով վաստակած ապահովագրավճարների ծավալն է:

(43-րդ կետը լրաց., փոփ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

44. Ընդ որում, եթե տվյալ տարում

- 1) $\text{Հ}_{\text{տ}} \leq 0$ և $\text{ՎԱ}_{\text{տ}} \geq 0$, ապա $\text{ՎՆ}_{\text{տ}} = 0$
- 2) $\text{Հ}_{\text{տ}} > 0$ և $\text{ՎԱ}_{\text{տ}} \leq 0$ կամ $\text{Հ}_{\text{տ}} = 0$ և $\text{ՎԱ}_{\text{տ}} < 0$, ապա $\text{ՎՆ}_{\text{տ}} = 100\%$
- 3) $\text{Հ}_{\text{տ}} < 0$ և $\text{ՎԱ}_{\text{տ}} < 0$, ապա $\text{ՎՆ}_{\text{տ}} = \text{ՎԱ}_{\text{տ}} / \text{Հ}_{\text{տ}}$

(44-րդ կետը փոփ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

45. ՀՊ-ը ձևավորում են այն ապահովագրողները, որոնք տվյալ ապահովագրության դասի գծով գործունեություն են ծավալել առնվազն երեք տարի:

46. Ապահովագրողն առանձին ապահովագրության դասի գծով ձևավորում է ՀՊ, եթե առկա է հետևյալ պայմաններից առնվազն մեկը.

- 1) եթե վերլուծվող ժամանակահատվածում ապահովագրության տվյալ դասի գծով առկա է առնվազն մեկ տարի, որում ապահովագրողի վնասաբերության ցուցանիշը գերազանցում է 100%-ը.
- 2) վերլուծվող ժամանակահատվածում ապահովագրության տվյալ դասի գծով վնասաբերության ցուցանիշի միջինից ստանդարտ շեղումը 5% և ավելի է: Միջինից ստանդարտ շեղումը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևի համաձայն.

$$ST = \sqrt{\frac{\sum_{\text{տ}}^n = 1 (\text{ՎՆ}_{\text{տ}} - \text{ՎՆ}_{\text{միջ}})^2}{n-1}}$$

որտեղ՝

ՄՇ - վնասաբերության ցուցանիշի միջինից ստանդարտ շեղումն է,

n - վերլուծվող ժամանակահատվածի տարիների քանակն է:

(46-րդ կետը փոփ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

47. Եթե վերլուծվող ժամանակահատվածի տարիներից որևէ մեկի վնասաբերության ցուցանիշը գերազանցում է 100%-ը, ապա ՎՆ_{միջ}-ը և ՄՇ-ը հաշվարկվելիս վնասաբերության ցուցանիշը վերցվում է 100% մեծությամբ:

(47-րդ կետը փոփ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

48. Եթե սույն կանոնակարգի 46-րդ կետում նշված պայմաններից ոչ մեկը տվյալ ապահովագրության դասի գծով այլևս առկա չէ, ապա տվյալ ապահովագրության դասի գծով նախորդ ժամանակահատվածներում ՀՊ ձևավորած ապահովագրողը յուրաքանչյուր տարվա վերջին նվազեցնում է ձևավորված ՀՊ-ն՝ ՀՊ-ի 20%-ի չափով հաջորդող 5

տարիների ընթացքում՝ սկսած այն տարվանից, երբ հայտնաբերվել է, որ սույն կանոնակարգի 46-րդ կետով սահմանված պայմաններից ոչ մեկը այլևս առկա չէ:

49. ՀՊ-ն չպետք է փոքր լինի 0-ից և չպետք է գերազանցի ՀՊ-ի առավելագույն մեծությունը (ԱՄ_{zՊ}), որը հաշվարկվում է հետևյալ կերպ.

$$ԱՄ_{zՊ} = ՎԱ_{տ} * 5 * ՄՇ,$$

որտեղ՝

ՎԱ_տ - հաշվետու տարվա ընթացքում վաստակած ապահովագրավճարների գումարն է՝ տվյալ ապահովագրության դասի գծով: Ընդ որում, եթե ՎԱ_տ < 0, ապա այն վերցվում է գրո մեծությամբ.

ՄՇ - վնասաբերության ցուցանիշի միջինից ստանդարտ շեղումն է՝ հաշվարկված սույն գլխի համաձայն:

50. Եթե ՀՊ-ի հաշվարկային մեծությունը փոքր է գրոյից, ապա այն հավասարեցվում է գրոյի, իսկ եթե այն գերազանցում է ՀՊ-ի առավելագույն մեծությունը (ԱՄ_{zՊ}), ապա այն վերցվում է ԱՄ_{zՊ} մեծությամբ

Գ Լ ՈՒ Խ X

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՊԱՀՈՒՍՏԻ (ՄՊ) ՀԱՇՎԱՐԿ

51. Մաթեմատիկական պահուստը ձևավորվում է կյանքի ապահովագրության պայմանագրերի գծով գնահատված ապագա պարտավորությունների ներկա (զեղչված) արժեքի չափով՝ նվազեցված այդ պայմանագրերի գծով ապահովագրողին վճարման ենթակա ապագա ապահովագրավճարների գնահատված ներկա (զեղչված) արժեքի չափով:

52. Մաթեմատիկական պահուստը հաշվարկվում է ապահովագրողի պատասխանատու ակտուարի կողմից հաստատված ակտուարական մեթոդների համաձայն՝ հաշվի առնելով ապահովագրության առանձին պայմանագրից բխող բոլոր ապագա պարտավորությունները, ներառյալ՝

- 1) երաշխավորված վճարները, որոնք ապահովադիրն իրավունք ունի ստանալու,
- 2) բոնուսները, որոնք ապահովադիրն անհատապես կամ ապահովադիրների հետ միասին իրավունք ունի ստանալու՝ անկախ բոնուսների ձևից,
- 3) այլ իրավունքներ, որոնցից ապահովագրության պայմանագրի հիման վրա օգտվում է ապահովադիրը,
- 4) պարտադիր վճարումները, ներառյալ՝ կոմիսիոն վճարները:

53. Եթե ապահովագրության պայմանագրի համաձայն ապահովադիրն իրավունք ունի պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման դեպքում ապահովագրողից գումար ստանալ, ապա այդ պայմանագրի գծով ձևավորված մաթեմատիկական պահուստը չպետք է այդ գումարից փոքր լինի:

54. ՄՊ-ի հաշվարկում օգտագործվող տարեկան տոկոսադրույքի առավելագույն չափը սահմանվում է.

$$S_{max} = \min (4\%, \text{Եմթթ}), \text{ որտեղ՝}$$

S_{max} - ՄՊ-ի հաշվարկում օգտագործվող տարեկան տոկոսադրույքի առավելագույն չափն է.

Ե_{մթթ} - հաշվետու ամսվա և դրան նախորդող 35 ամիսների ընթացքում ՄՊ-ին համարժեք ակտիվների միջին տարեկան եկամտաբերությունն է:

55. Մինչև 3 տարի կյանքի ապահովագրություն իրականացրած ապահովագրողների համար ՄՊ-ի հաշվարկում տարեկան տոկոսադրույքի առավելագույն չափը սահմանվում է 4%:

Գ Լ ՈՒ Խ XI

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐՈՒՄ ՎԵՐԱՍՊԱՀՈՎԱԳՐՈՂԻ ՄԱՍՆԱԲԱԺՆԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

56. Վերաապահովագրողի մասնաբաժինը պահուստներում (բացառությամբ՝ ՀՊ-ի) ապահովագրողի կողմից ձևավորվում է որպես ակտիվ՝ վերաապահովագրության պայմանագրի դրույթներին համապատասխան: Վերաապահովագրողի մասնաբաժինը պահուստներում հաշվառվում է որպես ակտիվ վերաապահովագրողի կողմից ռիսկերի ստանձնումը հավաստող փաստաթղթերը (պայմանագիր, քովերնթթ, պլանի և այլն) ստանալուց հետո:

57. Վերաապահովագրողի մասնաբաժինը պահուստներում հաշվարկվում է համապատասխան պահուստի հաշվարկման՝ սույն կանոնակարգում նշված պարբերականությամբ:

58. Վերաապահովագրողի մասնաբաժինը ՉԱՊ-ում (Վ_{ՉԱՊ}) հաշվարկվում է ըստ յուրաքանչյուր պայմանագրի: Ապահովագրողի ընդհանուր Վ_{ՉԱՊ}-ը առանձին պայմանագրերի գծով հաշվարկված Վ_{ՉԱՊ}-երի հանրագումարն է:

59. Երբ վերաապահովագրավճարի չափը և(կամ) վերաապահովագրության պայմանագրի գործողության ժամկետը

մնում է անփոփոխ վերաապահովագրության պայմանագրի գործողության ընթացքում, տվյալ պայմանագրի գծով Վ_{ՉԱՊ}-ը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$V_{\text{ՉԱՊ}_i} = V_{U_i} * V_{\text{ՉՕ}_i} / V_{\text{Պ}_i}$$

- որտեղ՝
- V_{ՉԱՊ_i} - i-րդ պայմանագրի գծով վերաապահովագրողի մասնաբաժինն է ՉԱՊ-ում,
- V_{U_i} - i-րդ պայմանագրի վերաապահովագրության գծով վերաապահովագրության պայմանագրով նախատեսված վերաապահովագրավճարի չափն է,
- V_{ՉՕ_i} - i-րդ պայմանագրի գծով վերաապահովագրության պայմանագրի չլրացած օրերի քանակն է V_{ՉԱՊ_i}-ի հաշվարկման օրվա դրությամբ,
- V_{Պ_i} - i-րդ պայմանագրի գծով վերաապահովագրության պայմանագրի գործողության ժամկետն է՝ օրերով:

(59-րդ կետը փոփ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

59.1. Երբ վերաապահովագրավճարի չափը և(կամ) վերաապահովագրության պայմանագրի գործողության ժամկետը փոփոխվում է վերաապահովագրության պայմանագրի գործողության ընթացքում, տվյալ պայմանագրի գծով Վ_{ՉԱՊ}-ը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$V_{\text{ՉԱՊ}_i} = (V_{\text{ՉԱՊ}_{i0}} + V_{U_{\text{փոփ}}}) * V_{\text{ՉՕ}_i} / V_{\text{Պ}_i}, \text{ որտեղ՝}$$

- V_{ՉԱՊ_i} - i-րդ պայմանագրի գծով չվաստակած ապահովագրավճարի պահուստում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի չափն է,
- V_{ՉԱՊ_{i0}} - i-րդ պայմանագրի գծով չվաստակած ապահովագրավճարի պահուստում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի չափն է՝ վերաապահովագրավճարի չափի և/կամ վերաապահովագրության պայմանագրի գործողության ժամկետի փոփոխության օրվա դրությամբ,
- V_{U_{փոփ}} - i-րդ պայմանագրի վերաապահովագրության գծով վերաապահովագրության պայմանագրով նախատեսված վերաապահովագրավճարի փոփոխության չափն է,
- V_{ՉՕ_i} - i-րդ պայմանագրի գծով վերաապահովագրության պայմանագրի չլրացած օրերի քանակն է V_{ՉԱՊ}-ի հաշվարկման օրվա դրությամբ՝ հաշվի առնելով վերաապահովագրության պայմանագրի գործողության ժամկետի փոփոխությունը (առկայության դեպքում),
- V_{Պ_i} - i-րդ պայմանագրի գծով վերաապահովագրության պայմանագրով սահմանված վերաապահովագրավճարի և (կամ) վերաապահովագրության պայմանագրի գործողության ժամկետի փոփոխությունից մինչև վերաապահովագրության պայմանագրի գործողության ավարտն ընկած ժամանակահատվածն է՝ օրերով՝ հաշվի առնելով վերաապահովագրության պայմանագրի գործողության ժամկետի փոփոխությունը (առկայության դեպքում):

(59.1-ին կետը լրաց. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

60. Վերաապահովագրողի մասնաբաժինը ՆՉՊՊ-ում (V_{ՆՉՊՊ}) հաշվարկվում է՝ հիմք ընդունելով տվյալ պայմանագրի գծով սույն կանոնակարգի համաձայն ձևավորված ՆՉՊՊ-ի մեծությունը և վերաապահովագրության պայմանագրով սահմանված վերաապահովագրողի պարտավորության չափը: Ընդ որում, եթե V_{ՆՉՊՊ}-ի հաշվարկման օրվա դրությամբ առկա փաստերի պարագայում վերաապահովագրության պայմանագրի դրույթների համաձայն վերաապահովագրողն իրավունք ունի չվճարել հատուցումը, ապա տվյալ պայմանագրի գծով V_{ՆՉՊՊ} չի ձևավորվում, բացառությամբ, եթե V_{ՆՉՊՊ}-ի ձևավորման օրվա դրությամբ առկա է վերաապահովագրողի կողմից պատշաճ կարգով ստացված հավաստում առ այն, որ ապահովագրողի կողմից պահանջը բավարարելու մասին որոշում կայացնելու դեպքում վերաապահովագրողը կվճարի ապահովագրական հատուցման իր մասնաբաժինը:

61. Վերաապահովագրողի մասնաբաժինը SՉՊՊ-ում (V_{SՉՊՊ}) կարող է ապահովագրողի կողմից որպես ակտիվ ձևավորվել՝ ապահովագրողի պատասխանատու ակտուարի կողմից կատարված ակտուարական մեթոդների համաձայն: Ընդ որում, այդ մեթոդները նախապես համաձայնեցվում են Կենտրոնական բանկի հետ՝ սույն կանոնակարգի 9-րդ կետով սահմանված ընթացակարգի համաձայն: Եթե սույն կետում նշված մեթոդների կիրառման վերաբերյալ առկա չէ

Կենտրոնական բանկի համաձայնությունը, ապա Վ_{ՏԶՊ} չի ձևավորվում:

62. Վերաապահովագրողի մասնաբաժինը ԲԶՊ-ում (Վ_{ԲԶՊ}) հաշվարկվում է ըստ յուրաքանչյուր պայմանագրի: Ապահովագրողի ընդհանուր Վ_{ԲԶՊ}-ն առանձին պայմանագրերի գծով հաշվարկված Վ_{ԲԶՊ}-ների հանրագումարն է:

63. i-րդ ապահովագրության պայմանագրի գծով Վ_{ԲԶՊ}-ն հաշվարկվում է հետևյալ կերպ.

$$V_{\text{ԲԶՊ}i} = \left(1 - \frac{ZO_i}{\eta O_i} \right) * V_i,$$

որտեղ՝

Վ_{ԲԶՊi} - i-րդ պայմանագրի գծով վերաապահովագրողի մասնաբաժինն է ԲԶՊ-ում,

η O_i - այն ժամանակահատվածն է (օրերով), որի ընթացքում i-րդ պայմանագրում նշված պայմանների ի հայտ գալու դեպքում ապահովադիրը պետք է ստանա բոնուս և (կամ) զեղչ (բոնուսի/զեղչի կիրառման ժամանակահատված),

ZO_i - բոնուսի/զեղչի կիրառման ժամանակահատվածի չլրացած օրերի քանակն է Վ_{ԲԶՊ}-ի հաշվարկման օրվա դրությամբ,

V_i - վերաապահովագրողի մասնաբաժինն է i-րդ պայմանագրով նախատեսված բոնուսի կամ զեղչի չափում: Ընդ որում, եթե որոշակի պայմանների ի հայտ գալու արդյունքում բացառվում է վերաապահովագրողի կողմից բոնուսի կամ զեղչի գումարի և/կամ այդ գումարում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի վճարումը, ապա V_i = 0:

64. Վերաապահովագրողի մասնաբաժինը ՄՊ-ում հաշվարկվում է ապահովագրողի պատասխանատու ակտուարի կողմից հաստատված ակտուարական մեթոդների համաձայն՝ հաշվի առնելով ՄՊ-ի հաշվարկման մեթոդները և վերաապահովագրության պայմանագրի դրույթները:

65. Ոչ համամասնական վերաապահովագրության պայմանագրերի գծով վերաապահովագրողի մասնաբաժինը պահուստներում հաշվարկվում է ապահովագրողի պատասխանատու ակտուարի կողմից հաստատված ակտուարական մեթոդների համաձայն: Ընդ որում, այդ մեթոդները նախապես համաձայնեցվում են Կենտրոնական բանկի հետ՝ սույն կանոնակարգի 3-րդ գլխով սահմանված ընթացակարգի համաձայն: Եթե սույն կետում նշված մեթոդների կիրառման վերաբերյալ առկա չէ Կենտրոնական բանկի համաձայնությունը, ապա տվյալ պայմանագրերի գծով ակտիվներ չեն ձևավորվում:

(65-րդ կետը փոփ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)

(հավելվածը խմբ. 31.08.10 թիվ 219-Ն, լրաց., խմբ., փոփ. 01.09.17 թիվ 191-Ն)